

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
<i>Hel-ben nazhoz aoriva:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
<i>Vidékre postán szállitva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 12.

Mire való megint egy új egyesület Nagyváradon?

(Dr. Sz.) Mikor egy héttel ezelőtt rövid kis cikket irtam a kath. legényegyesületről abból az alkalomból, hogy tekintélyes férfiak ismét szóba hozták annak felállítását, jól tudtam, hogy sokan fogják kérdeni: miért ismét egy új egyesület? Tudtam, hogy sokan lesznek, a kik nem ismerik azon egyesület célját, mások visszafognak ijedni a nehézségektől, ismét mások felekezeti mumust fognak látni benne, némelyek pedig félteni fogják a városunkban már létező, hasonló irányú egyesületeket, az iparos ifjak önképzőköreit és menházát.

Ez utóbbiak közül egyik már jelentkezett is a »Nagyvárad« 206. számában. Figyelmet és méltánylást érdemlő tárgyilagossággal adja elő aggodalmait. Igazán feltűnő és érthetetlen, hogy nem mert vele ahhoz a laphoz jönni, mely fennállása óta annyi előszeretettel és buzgalommal karolta fel mindenkor az iparososztály legvitálisabb érdekeit. Polemiát nem kezdünk vele, hiszen a cikkíró őszinte barátja a legényegyesületeknek. Nyíltan megvallja és elismeri, hogy azok hasznosan és szakértően működnek az iparos ifjuság erkölcsi és anyagi jólétének előmozdításán.

Hasonló nyíltsággal bevallja azt is, hogy a helybeli papság mindenkor elül járt az iparos ifjuság jóakarói között.

Éppen azért nincs oka félni ennek a jóakaróknak egy újabb és impozánsabb tanujelétől. Csak a kath. legényegyesület céljáról akarunk ezuttal egyet-mást elmondani.

Előttem van a pécsi kath. legényegyesületnek alapszabálya. Az egyesület céljáról és az arra vezető eszközökről a következőket tartalmazza. Az egyesület célja: a pécsi kath. mesterlegények további kiképzése, a vallásos és polgári érzület- és életnek ébresztése és folytonos ápolása által, hogy azután derék és tisztos mesteri tevényt előképeztessék. Továbbá a beteg és vándor iparos-legények segélyezése.

A célravezető eszközök: nyilvános előadások és szavalási fellépések, oktatás a vallás- és erkölcstanban és egyéb szükséges vagy hasznos ismeretekben, ének és rajz, alkalmas iratok olvasása, ildomos társalgás, ártatlan szórakozás, kölcsönös épületes példaadás, a polgári és vallási kötelemek lelkiismeretes teljesítése által, végre az egyesületi tagok által készített iparcikkek nyilvános kiállítása.

Az elmúlt tavaszkor egy nagy feltűnést keltett munka jelent meg a magyar könyvpiacra. Gaál Jenő, miniszteri tanácsos, meglehetősen telivér liberális ember irta. Címe: Társadalmi béke a közgazdasági patriarchalizmus alapján. Ez a könyv az olvasó elé tárja a veszélyt, mely a társadalom békéjét fenyegeti. Kifejti azt, hogy az állam nem, csak a társadalom működése képes elhárítani a bajt. Az egész magyar sajtó osztatlan elismeréssel üdvözölte megjelenését. A »Pester

Lloyd«, a »Nemzet« s több fővárosi lap vezércikkben méltatta a könyvet.

Gaál a társadalom sürgős teendői közé sorolja az iparos ifjak képzésére, erkölcsi és anyagi jólétük emelésére célzó egyesületek felállítását. A kath. legényegyesületek keletkezéséről és céljáról a következőket írja:

Ez intézmény létesítője Kolping Adolf rajnavidéki katolikus lelkész volt, a ki maga is, mint iparossegéd, azelőtt nagyon sokat szenvedett a szállókban uralkodott rendtelenség és erkölcstelen üzelmek miatt. A mint nagy küzdelmek után végre plébánossá lehetett, hozzálátott e baj orvoslásához és buzgalmának sikerült is Németországban a kath. legényegyesületek megalakítani és elterjeszteni, mely törekvésében az a meggyőződés vezette, hogy az iparos osztály egészséges irányu fejlődésében okvetlenül szükséges az ifjaknak már korai erkölcsi támpontot nyújtani s az, hogy munkájuk végeztével legyen alkalmuk nemes dolgokkal is foglalkozni, mert különben a koresmába mennek szórakozni, a hol aztán elromlanak. A legényegyesületekben a vallásos gyakorlatokon kívül alkalmat adnak az iparos ifjaknak továbbá arra is, hogy mulassanak és szórakozzanak is, de üdülésök szívet-lelket emelő legyen; hogy szakmájukban tovább képeztessék magukat és hogy a mások iránt szeretetet társas együttlét mellett gyakorolhassák. Céljuk tehát jó iparosokat és valóban keresztény lelkületi jó embereket képezni belőlük. Hazánkban az első kath. legényegyesület Szabóky Adolf kegyesrendi szerzetes és tanár alakította 1856-ban szeptember 8-án Budapesten. Ennek üdvös hatása folytán azután az egész országban elterjedtek és most 73 ily legényegyesület, ezenkívül pedig 5 más kath. munkásegylet létezik az országban. Kivánatos lenne, hogy a protestáns felekezetek is alakítsanak hasonló egyesületeket, melyek azután kölcsönösségi viszonyba lépven

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Honvédségünk nagygyakorlata.

— Levél a táborból. —

1896. szept. 10-ikén.

Mint megirtuk annak idején, a nagyváradai 4. honvédegyezred a múlt hó 23-ikán hagyta el Nagyváradot, hogy részt vegyen a főváros környékén tartandó nagygyakorlatokon. Az ezred két zászlóaljja a borosjenői különítménnyel az nap este 11 órakor ért Szolnokra, hol az éjjelt töltötte. Másnap kora reggel térdig érő sárban, gyakorlatozva indult el az ezred Újszászra, 25-én Pármosra, 26-án Tápió-Györgyére, 27-én Szt.-Márton-Kátára és 28-án Tápió-Szeccsőre, a végállomásra, — közben folyton ezredgyakorlatokat csinálva. Tápió-Szeccsön az ezred 11 napig állomásozott, míg az első ezred Tápió-Sülyben, a második Mendén s a harmadik Kókán, — a gyakorlatokban résztvevő huszár és hadosztály tűzerezek pedig ugyancsak a környéken fekvő falvakban volt elszállásolva.

Augusztus 29-étől három napon át ezredünk Kóka és Tó-Almás alatt dandárgyakorlatokat tartott, miközben az új kerületi parancsnok, Bernolák altábornagy szemlét tartott a csapatok felett s bemutatatta magának az egész tisztikart, melynek magatartása fölött teljes megelégedését fejezte ki. Jekelfalussy tábornok, dandárparancsnok is tartott szemlét s megtartotta a szokásos évi dandárkihallgatást is.

Tápió-Szeccsőre való megérkezésekor kellemes meglepetés érte az ezredet. Az első kerület honvédenekara várta a falu alatt s hogy minő lelkesedést keltettek az első »saját« zenekar hangjai, csak az tudja megmondani, aki látta a kifáradt csapatot büszkén, keményen végigcsinálni a diszmenetet ezek mellett. — Délben azután a tiszt étközött előtt Bacho karmester vezetése mellett hangversenyt adott a zenekar tisztek, katonák s falubeliek nagy érdeklődése mellett. A precizitás, melylyel a zenekar különösen a magyar darabokat előadta, elragadó volt, s honvédségünk büszke lehet az ország legfiatalabb, de most már legelső katonai zenekarára. Birjuk Bachónak azon ígérését, hogy farsang után teljes zenekarával lejön Nagyváradra is néhány sétahangversenyt tartani, bizva a váradi közönség lelkes párfogásában.

Szeptember elsején megkezdődtek Szeccső környékén a hadosztály gyakorlatok tűzértség és huszárság közreműködésével. Szeptember hó 9-én reggel pedig az ezred elhagyta állomását és Tápió-Sülyre, majd még aznap — Mendéremet, hol az összpontosított honvédség felett József főherceg ő fensége, a honvédség főparancsnoka szemlét tartott s a szemle végeztével teljes megelégedését fejezte ki a látottak fölött.

Ma kezdődnek Maglód körül a hadtestgyakorlatok, melyek szombaton, 12-ikén érnek véget.

A gyakorlatokat nehézzé tette a nagy homok, mely helyenkint csaknem térdig érő, de egész máig szerencsésen folyt le minden, nem

számítva néhány, ilyen alkalmakkor elkerülhetlen kisebb balesetet. A nagyváradai ezred 13-án érkezik Nagyváradra s másnap lesz a bakák legkedvesebb napja: — a leszerelés és szabadságolás napja. —y— nő.

Gazd'uram és anyjukom Pesten.

Irta: Brunó.

Nincs ember, kinek a keblét meg ne dobogtatná a hazafiai büszkeség, amikor reagondol arra a tündér szépségű kiállításra, melyet az ország Budapesten, a magyar király székes fővárosában, Magyarország különféle termékeiből, főpapjaink s mágnásaink műkincseiből és iparosaink megkereskedőink ügyességéből az ezer éves lét dicsőségére tündér vessző módra elővarázsolt.

Éppen ezen fentemlített hazafiai büszkeség, meg azután mi türes-tagadás benne, bizony az is, hogy Nagy Zsába Bálint uramnak a láda fiában volt egynehány kékhasu százás bankója, melyet e célra, mint a helység legmódosabb és a lokális patriotizmust legjobban gyakorló embere félre tett, indította rá gazd'uramat, hogy egyszer csak azt mondja:

— Rajtam a falu szeme; nekem ezt meg kell látnom.

Ehhez meg talán hozzájárult az is, hogy ezelőtt egy esztendővel vett egy sujtással körülteremtett ezüst gombos mándlit, melyet a helységben csak Urnapkor öltött magára,

a kath. legényegyletekkel, a nagy felekezetek, a socialista áramlatnak, a kereszténység valódi szellemének terjesztése által, vállvetve igyekezniének gátat vetni.

Akik attól félnek, hogy a kath. legényegyesületeket tulságosan felekezeti szellemenben vezetik, azok vagy nem ismerik a hazai legényegyleteket, vagy összezarják a vallásosságot a felekezetiességgel. A legényegyleteknek nem célja a prozelitáskodás, hanem célja igenis ébreszteni, fenntartani és növelni a tagokban a vallásos életet. Ez gondolom még senkinek sem vált kárára.

Csaknem minden magyarországi kath. legényegyletben vannak a tagok közt más vallásuk is. A lefolyt 30 esztendő alatt nem hallottunk még panaszt ezektől a legényegyletek ellen.

Ami az iparos-ifjak önképzőköreit illeti: nem kicsinyeljük azokat; de kimerjük mondani, hogy céljuk nem teljes, mert nincs tekintettel a tagok vallás-erkölcsi életére, anyagi hasznot pedig hasonlíthatatlanul kevesebbet nyújt tagjainak, mint teszik ezt a legényegyletek.

Az önképzőkör fennmaradásáért való aggódások és azt a kérelmet, hogy a kath. legényegylet megalakításánál legyenek erre tekintettel, nem tartom alaptalannak. De ez már a megalakítás részleteihez tartozik s azoknak fogja gondját képezni, akik azt a nagy munkát magukra vállalják.

Villamos vasut Debreczen és Nagy-Várad között.

Említettük már lapunkban, hogy Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter engedélyt adott Debreczen s Nagy-Várad közötti villamos vasut építésére.

Biztos forrásból kapjuk a hírt, hogy e vasut munkálatai a közel jövőben megfognak kezdődni. Tegnap városunkban járt Kisbaári dr. Kis Ferencz budapesti ügyvéd, — mint az előmunkálati engedély tulajdonosa és dr.

más ünnepnapon nem is vett fel; ezt tehát már viselni kellene.

Vasárnap délután a porta előtt hűs ákácok árnyában, hogy is eltervezgették ők az anyjukkal, hogy ha felmennek, egyik-másik cselédnek mit is fognak ők venni ajándékba. A cselédekre gondoltak hát s nem pedig gyermekeikre; annak egyszerű magyarázata az, hogy az nekik nem volt. Amint így cselédség megörvendeztetését célzó ajándékok kiválasztásával foglalkoznak, arra a határozatra jutottak, hogy Pistának az udvarosnak és egy személyben szolgálónak egy jól kicifrázott dohánycsokót hoznak s több eféle ajándékokat a többi cselédnek.

Elkövetkezett a várva várt nap hajnala, melynek estéjén voltak Bálint uramék elutazandók. Már hajnalban a csirkékre s major-ságra elkövetkezett a gyásznap; a tüzhelyen ropogásra sült a malacz, a pogácsa s több eféle zamatos elemózsia, a mivel Bálint uram és az ő hűséges élete párjának, Eszter asszonynak az élelmére lesznek hivatva lenni, nehogy abban a nagy városban éhen haljanak, mert ott egy francziás zsömlye egy új tallér!

Még aznap megkapták a lakás bejelentési hivataltól az előre kibérelt lakás címét, mit Bálint uram a mándli belsejében rejtett el. Este 6 órakor megsült a csirke, malacz s egy szatyorba csomagolva utra készen állott.

Előbb azonban Nagy Zsába Bálint uram a férfi népnek gazdaságát, Eszter asszony pedig csirkéit, ludjait s különösen az apró ruczákat a szolgáló gondjaiba ajánlta s azután esti harangszó után, felültek a már ott várakozó szekerre s nagy fohászok között utnak

Schlau ch Lőrincz bíboros és püspök ur O Eminenciájánál is tiszteletét tette s a vasut érdekében támogatását kérte.

A vonat minden órában közlekedik majd Debreczen és Nagyvárad közt s éjjel fogja a teherszállítást eszközölni. A pályatest az országut mentén fog haladni.

Debreczenben a város villamos világitására is fel fogják használni a villam áramot, mivel a villam áram egyik fő telepe Debreczenben lesz.

A villamos vasut a nagyvárad vasutállomásba fog betorkolni s innen egy szárny fut be Nagyváradra a főútcán a Szt. László-térig. Az előmunkálattal Debreczenben kezdtek s már Hosszu-Pályinál vannak. Egy villany főtelep Nagyváradon lesz felállítva, a mi lehetővé teszi, hogy a város különböző pontjait is villamos vasutal kössük össze s ezzel megoldjuk az oly rég vajudó közúti vasut kérdését.

Nagyvárad és Debreczen közt több helyen lesz a villamos vasutnak állomása.

Az engedélyt tegnap a városi tanács tagjainál is tiszteltet.

A szabadkőműves-ellenes kongresszus.

A szeptember 26—30-án Trientben tartandó első szabadkőműves-ellenes nemzetközi kongresszus központi bizottsága a következő felhívást intézi a katolikusokhoz:

Katolikusok!

Midőn az izlamnak zöldszinű lobogója diadalmosan haladt előre és veszélyeztette a keresztény világot, egy a Vatikánból eredő kiáltás volt az, mely országról-országra vízhangra talált: Fel Velenczébe! Ez volt azon felhívó kiáltás és különböző nemzetek katolikusai Velenczébe siettek és annak e napokban nyolczszáz esztendeje, hogy épen Velenczéből indult tengeri útjára a kereszties had, hogy a törökök ellen küzdjön.

Ma egy új ellenség veszélyezteti hitünket az által, hogy azt a világból akarná kiűzni, az által, hogy a kereszténység hatalmas épületét romba kívánja dönteni a végből, hogy az emberiséget a régen elmúlt barbárkorszakba süllyeszze vissza.

Ezen ellenség a szabadkőművesség, a mely

indultak. A vasuti állomásnál a bilétát megváltották s türelmetlenül, szivdobogva várták a vonatot.

Prüszkölve robogott be a tüzes szemű Leviathan. A gazd'uram fogta a szatyort s tuszkolta maga előtt egy III-ad osztályu kocsiába; azután Eszter asszony után nézett, pedig ott állott mellette hűséges életetpárja. Megnyugodva egy sarokba czihelődtek s megnyugodva elhelyezkedtek abban a tudatban, hogy nem-sokára ugys Pesten lesznek.

Kis vártatva felnyilik az ajtó s belép a konduktor.

— Kérem a jegyeket.

Nagy Zsába Bálint uram indignálódva felkiált.

Én a jegyeket adjam; azt már nem teszem; 8 frtot fizettem én kettőnkért s ha magának szüksége van jegyre, vegyen egyet.

Nagy sokára tudta őket megnyugtatl, hogy nem kell neki az a drága biléta; csak arról akar meggyőződni, hogy csakugyan van e jegyük.

Erre Nagy Zsába Bálint uram a foga közt dörmögte, hogy hát minek is nézi őt az a hékás; és osztán megnyugodott a sorsában. Az ut további része zavartalanul telt. Reggel megérkezve a fővárosba, éppen a pályaudvarral szemben levő lakásukat akarták felkeresni, de a nagy zajtól és a sokaságtól úgy elkábultak, hogy gazd'uram észre sem vette, amint egy hordár kiragadta kezéből a szatyort s egy bérkocsiba tuszkolta azt, megőmagukat is, azután pedig egy koronát kért. Megkapta, mire a bérkocsis lakásukat tudakolta és oly alázatos pófát vágott, midőn meghallotta, mert hát biz' az

azon hosszú küzdelem alatt, melyet a pokol folytatott az egyház ellen, magába egyesítette a mult idők összes tévelyeit és tévtanait és megtoldván ezeket valahogy a török fanatizmus által — ma a világon az ördögi mozgalom központjává, tüzhelyévé lőni.

Valamint a török, ép ugy ezen szekta is jelvényei közt egy zöld zászlót őriz, mely ma diadalmosan lobog szent Péter sirja mellett!

Katolikusok! Valamint régente a mohamedánizmus ellen, ugy ma ezen szekta ellen is egy harezi kiáltás hangzott el a Vatikánból. A halhatatlan XIII. Leo felhívta a katolikusokat, hogy fellépjenek ellene; és a »Szabadkőművesség Elleni Unió« az által felelt a pápának, hogy összehívott folyó hó 26-ikára Trientbe egy nemzetközi szabadkőművesség elleni kongresszust.

Ezen kongresszus alkalmával az egész katolikus világ összes képviselői tiltakozni fognak ezen szekta elvei ellen az által, hogy ellenébe egy új és általános kereszties hadjáratot indítanak, melynek szentelt fegyverei a keresztény cselekedetek és az imádság lesznek.

Katolikusok! Velenczébe fel! így hangzott a tizennegyedik század kereszties hadvezérei kiáltása. Fel Trientbe! így kiáltanak ma mindazok, kiknek szíven fekszik az, hogy győzedelmeskedni lássa a hitet ezen hitetlen szekta törekvései és vallástalansága felett.

Igen Trientbe! azon városba siessünk, mely színhelye volt azon zsinatnak, mely a protestantizmusnak odakiáltotta az anathemat, azon protestantizmusnak, mely megelőzője volt a szabadkőművességnek az egyház elleni harcban; siessünk Trientbe felelni ezen intolerans szekta provokációra, az által, hogy megindítjuk az új kereszties hadjáratot, a szabadkőművesség elleni kereszties hadjáratot, melyre maga XIII. Leá pápának fujta meg a harezi riadóját.

Róma, 1896. augusztus 28.

Sz. Ágostonnak, e Kongresszus patronusának ünnepén.

A működő központi bizottság nevében.

† Lazzarechi Lajos, czim. neo-césarei püspök, egyházi követ. Alliata Vilmos lovag, ügyvéd, elnök. — Pacelli Péter lovag, — Nogri Pius dr., alelnökök. — Sardi Vincze, — P. Bailly Manó, — P. Meddi Lajos, — D. Pesei Atila, — D. J. Foscani, — Pacelli Fülöp lovag, ügyvéd, — Grossi Gondi Ágoston, lovag, — Marnechi Faustinus lovag, — Pierantoni Péter, lovag, — tanácsosok. — Brattin Pacificus, pénztáros. — Verzichi Rezső, főtitkár. — D. Giovanelli József, tanár, — helyettes titkár. — D. Lonago Vincze tanár, — D. Girad József, — M. Fornari Ágoston, levelező titkár.

tíz lépésnyire volt tőlük az utca másik oldalán, a pályaudvar közvetlen közelében.

A bérkocsis kétszer is megemeltette köcsögkalapját, azután vitte őket a körutra, azon végig a Margithidra, tulnan a Krisztinavárosba, az alaguton s a lánchídon, meg az Andrássy-uton végig, vissza a pályaudvar mellett fekvő lakásukra.

Álmélkodva szemlélték utközben a város szépségeit, de az a sok s nagy látvány még sem tudta annyira lekötni figyelmüket, hogy el ne csúdkozzanak, milyen hosszú ez a Budapest, ahol másfél óráig sebes hajtással se értek lakásukra.

Mikor ott azután leszálltak azt kérdezték: mivel tartoznak. A konflis 3 frtot követelt. Nagy Zsába Bálint uram majd hanyatt esett ennek hallatára.

Micsoda? Három pöngőt! Ó — ugymond — otthon 2 lovat, két és egy embert ad ki napszámba 3 frtért.

A bérkocsis azonban nagy hangon gorbán követelte a 3 pöngőt, mire gazd' uram savanyu arczezal kifizette. De már a borraivalót, azt már egy gyöngé áldással fizette ki.

Te, anyjuk, nem gondold, hogy egy kicsit drága ez a kocsiházas; fordult Eszter asszonnyhoz, aki mély sóhajtással felelt.

Lakásukon azután rendbe hozták a dolgukat és csakhamar ismét lejöttek reggelizni, mivel az elemózsiát nem bontották fel s azt csak az utolsó napokra akarták hagyni, mikor már a pénz fogyatékán lesz.

Egy arra menőtől megkérdezték, hogy hát reggelit hol lehet itt kapni; az őket egészen a Royal-kávéházig vezette s ott azután nógatta, hogy pénz okáért soha se szerénykedjenek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Schöber Ernő, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, miniszterelnök, Erdély Sándor. Elnök: délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Bemutatja Kiss József és társai tabi lakosoknak Vörös János képviselő által benyújtott kérvényét az önálló vámterület iránt.

Bemutatja a budapesti állami hivatalozgáknak a fizetési fokozatokra való aránylagos beosztásuk tárgyában.

Tárgyalás és jelentéstétel végett kiosztják a kérvényi bizottságnak.

Bánffy Dezső b. miniszterelnök: Bemutatja az 1895. évi II. negyedében engedélyezett hittel szemben fölmerült tulkiadásokat.

Tárgyalás és jelentéstétel végett kiadják a pénzügyi bizottságnak.

Bánffy Dezső báró, miniszterelnök: Bemutatja az állami számvéviszék jelentését az 1895. évi zárszámadásról.

Tárgyalás és jelentéstétel végett kiadják a zárszámadási bizottságnak.

Következik a napirend:

a bűnvádi perrendtartásról

szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása.

A 349. §-nál

Mérey Lajos: Ha az eskü meg marad azon formájában, amint azt a javaslat kontemplálja, úgy a bíróságnak bármikor módja lesz megsemmisíteni az esküdszék határozatát.

Pártolja Visontai Somának tegnapi szakaszhoz beadott második módosítványát, az elsőre módosítványával szemben pedig új stílusú módosítást ad be.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: E szakaszra nézve, illetőleg az esküdték eskümintájára nézve Mérey úgy mint Visontai tévedésben van. Az esküdt szabadon ítél s az eskü azért van, hogy az esküdt a törvényen felül ne helyezkedjék, hanem azon szabadsága mellett, amelyvel ítélhet, mindig tekintettel legyen a törvényre is. A módosítással szemben az eredeti szöveg elfogadását kéri.

Polónyi Géza: A maga részéről szintén az eredeti szöveg mellett van, mert azok az ag-

gályok, amelyeknek Visontai és Mérey kifejezést adtak, a gyakorlatban ndm valósulhatnak meg.

Szükségesnek tartja, hogy az esküdték a törvény értelmében ítéljenek, mert az esküforma helyes úgy, amint azt a javaslat megállapítja.

Szalay Károly: Úgy van meggyőződve, hogy az eskümintának az a formája, amelyet a szakasz kontemplál, ellenkezik az esküdtbíró-ság céljával. Pártolja Visontai módosítását.

Chorin Ferencz előadó: Kimutatni igyekszik, hogy a szakasznál felszólalók aggályai nélkülöznek minden alapot. Az eredeti szöveg elfogadását kéri.

Visontai Soma: Szavai helyreigazítására kér szót. Polónyi olyformán nyilatkozott, mintha szóló határozati javaslatával törvényen kívüli állapotot akarna teremteni. Ezt rektifikálja.

A ház a szakaszt eredeti szövegében fogadja el.

A 351. §-nál.

Visontai Soma: Stílusú módosítást ajánl, hogy a szakasz azon részéhez, hogy az esküdtéknek jogukban áll a bizonyító eljárás kiegészítése iránt is indítványt tenni, ezután tételesen: ami iránt kérdést intéz a felekhez, ami felett a bíróság határoz.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: A módosításnak egyáltalában nincs értelme, miért azt nem is fogadhatja el.

A Ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 358. §-nál

Polónyi Géza: Módosítást nyújt be.

Plósz Sándor államtitkár: Ellenzi a módosítást, melynek különben nincs is értelme.

Polónyi Géza: Módosítása nagyon világos s sajnálja, hogy az államtitkár nem tudja ezt megérteni.

Plósz Sándor, államtitkár: Félreértett szavait igazítja helyre.

Visontai Soma: Polónyi módosításával szemben az eredeti szöveget pártolja.

A Ház a szakaszt elfogadja, Polónyi módosítását mellözi.

A 364. §-nál.

Mérey Lajos: Pótlást ajánl a szakaszhoz.

Chorin Ferencz előadó: hozzájárul Mérey pótlásához.

A Ház a szakaszt a pótlással fogadja el.

A 365. §-nál.

Mérey Lajos: Módosítást javasol, hogy az esküdték visszavonulása után a főnök figyelmeztesse őket az ítélet szabadságára.

Erdély Sándor, igazságügyminiszter: Nem járul a módosításhoz.

Visontai Soma és Chorin Ferencz előadó rövid felszólalása után a Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 367. §-nál

Issekutz Győző: Módosítást ad be.

Polónyi Géza: Elfogadásra ajánlja Issekutz módosítását.

Mérey Lajos: Módosítást ad be.

Szalay Imre: Kéri a minisztert, nyilatkozzék a szakaszra vonatkozólag.

Erdély Sándor: Issekutz módosítását elfogadja, Méreyét mellőzni kéri.

A Ház az értelemben határoz.

A 370. §-nál

Polónyi Géza: Pótlást indítványoz, hogy a felfolyamodásnak felfüggesztő hatása legyen.

Erdély Sándor, igazságügyminiszter: Elfogadja a pótlást.

A Ház a szakaszt Polónyi pótlásával fogadja el.

A 378. §-nál

Szalay Károly: Módosítást nyújt be, hogy a felfolyamodás beadásának határideje nem három, hanem nyolcz nap legyen.

Erdély Sándor, igazságügyminiszter: A pótlást elfogadja.

A Ház az értelemben határoz.

A 379. §-nál

Polónyi Géza: Pótlást javasol.

Erdély Sándor, igazságügyminiszter: Ellenzi a pótlást.

Mérey és Visontai pro, Plósz Sándor contra felszólalása után a Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 411. §-nál

Mérey Lajos: Pótlást hoz javaslatba, hogy ne csak a közbűnök, hanem a hivatalból kirendelt védőügyvéd is kapjon díjazást az állam-pénztárból.

Erdély Sándor, igazságügyminiszter: A pótlás az államkincstárnak nagy megterhelést okozna, miért azt ellenzi.

Chorin Ferencz, előadó: Ellenzi a pótlást. A Ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 416. §-nál

Mérey Lajos: Módosítást ajánl, hogy a királyi tábla ne csak a főügyész indítványára, hanem a nélkül is, a főügyész meghallgatásával, elrendelhesse a főtárgyalásnak a tett színlhelyén való elrendelését.

Chorin Ferencz, előadó: Elfogadja a módosítást.

A Ház a szakaszt Mérey módosításával fogadja el.

Elnök: Az ülést 5 percre felfüggeszti.

Bálint uram és Eszter asszonyom mégis félve ültek le plüss-zsolyére s kávéért kérétek. Csak mikor a kávéjokat megitták, akkor mertek egy kicsit körülnézni. Bálint uram látta, hogy a szomszéd asztalnál ülő uracsok igen furcsán mosolyogtak, amit ő lenézésnek vett, ez felforralta benne az ősi vért.

— Hallod, anyjuk; szól oda Eszter asszonynak: nézd, hogy milyen furán néznek miniket azok a félpápaszemes czinegék, mutassuk meg, hogy van nálunk pénz.

Eszter asszony azonban csitította s még idején meggátolta, hogy Zsába Bálint uram el ne kiáltja magát, hogy »hé kelyner, hozzon még két liter kávé, ne féljen, fizetem, van itt pénz.«

Eszter asszony, okos asszony volt, azt mondta, hogy biz ő neki nem kell már kávé, talán csak nem akarja megtraktálni a szomszéd asztalt.

Ez a társalgás elég hangosan folyt, hogy a másik asztalnál is meghallhassák; mire ott kaczagni kezdtek.

Nagy Zsába Bálint uram erre azt magyarázta, hogy nem hisznek neki.

Odahívta hát a pinczért s egy ropogós szászast váltott, a kávéjuk fizetésénél. Azután két krajczárt borralalónak letéve nagy önérettel gyömszölte a többi apró bankót a bugyellárisába és a mándli belső zsebébe rejtette.

Ekkor neki vágtak a kiállításnak.

A tolongásban a bejáratnál majdnem elszakították őket, mert hát Bálint gazd' uram potrohaja csak nagy nehezen fért át a vékonyabbakra szabott kereszt-átmeneten.

Alig hogy beléptek egyik vagy másik csoportkiállításba s ott meg is akarták tapintani a kiállított dolgokat, rögtön meggyült a bajuk az örökkel. Ez annyira elkeserítette a két földit, hogy hamar ráuntak a nézésbe és vastag fröstökömrre ültek a debreczeni csárdába. Nem izlett neki semmi. Jobbhoz voltak ők szokva, pedig csak egyszerű gazdálkodó emberek voltak. A vinkót pedig, a mit eléjük adtak, majdnem érintetlenül ott hagyták. Mikor azután vizet kérétek, azt meg nem kaphatták.

A fizetésnél a guta kerülgette gazduramat. De nem szólt semmit; csak úgy magában áldotta a millenniumi árat.

Megint fölzihelődtek. Bejárták keresztül-kasul az egész területet. A gazdasági szerek kiállításánál jó sokáig elnézték az egyes tárgyakat; de mikor »finomságokról« meg akartak győződni, megint rájuk főrmedtek az örök.

Igy kerültek sok ide-odabarangolás után Ős-Budavarába, összecapták a kezüket.

— No már azt nem hiszem, hogy a régi budaiak ilyenek voltak; engem ugyan el nem bolondit ez a sok lezig; — fortyant föl Nagy Zsába Bálint uram.

— Hát ezek a festett nőszemélyek szabadon szaladgálnak itt fényes nappal? kérdé Eszter asszony.

Mindketten hátat fordítottak a mecsetnek, muezsinnek s valamennyi dervisnek és végig bandukolva a kiállítási falun a szegedi csárdában húzták meg magokat, hogy újabb tapasztalatokat gyűjtsenek az ezer esztendőben csak egyszer lehetséges árákról.

Akkor azután halálra unva magukat, elcsigázottan visszatértek a lakásukra.

— Anyjuk, add ide azt az elemőzsiát.

Eszter asszony kipakkolt a sok jóval, és ekkor neki láttak a falatozásnak, mintha három nap nem ettek volna semmit, pedig többet költöttek ételre-italra napközben, mint a mennyibe odahaza három annyi elemőzsiá kerül, amit magukkal fölhoztak.

Évés közben Bálint gazda keservében különös tiszteleti czimekkel emlegette a bérkocsist, akinek a turpisságára rájöttek, meg a vendéglősöket, a kiállítókat, akik csak nézni valók mint a portékájuk; az öröket, akik a becsületes magyar emberben tolvajt gyanítanak; végül az Ős-budavári »bolondok házáat«.

Hiába csitította az anyjuk, nem fogott már rajta a jó szó, annyira megromlott — mint Eszter asszony mondta — már az ura ebben a folytonosan zakatoló malomban.

— Anyjuk, tudod mit? Menjünk holnap reggel haza.

Eszter asszony ráhagyta.

Aludni nem bírtak. A közel fekvő pályaudvarba érkező s onnan távozó vonatok dübörgése, éles füttyei, az utcái nyüzsgés-forgás zsvivaja, a sok méreg nem engedte őket aludni. Ugy találta őket a hajnal.

Siettek is a pályaudvarba. Mikor a vonatuk megindult, nagy kő esett le a szívről.

Hazaértek. Mindenki kérdezősködött utjuk s a látottak felől.

— Hát hiszen szép az a Budapest, még a kiállítás is. No de mégis csak jobb otthon; szokta Nagy Zsába Bálint uram mondogatni.

Az bosszantotta leginkább, hogy akkor a kávéházban nem rendelt két liter kávé.

Szünet után

folytatták a tárgyalást és valamennyi hátralevő szakaszt majdnem változatlanul elfogadták.

Ezzel a bünvádi eljárásról szóló törvényjavaslat részleteiben is elfogadtatván, az ülés véget ért.

Holnap interpellációk és kérvények kerülnek tárgyalásra.

UJDONSÁGOK.**TÁJEKOZTATO.**

Szept. 12. A megyei IV. szakosztály ülése délelőtt 9 órakor.

- 13. Szabad díjlövészet a nagyvárad polgári lövöldében.
 - 14. A megye állandó választmány ülése a megyeházán d. e. 10 órakor.
 - 15. A »Nagyvárad vidéki r. kath. tanító-egylet« millenniumi közgyűlése d. e. 9 órakor a nagyvárad katolikus körben.
 - 16. Megyei évnegyedes közgyűlés.
 - 18. Biharmegyei földmivészek felrándulása a kiállításra.
 - 27. A városi árvaház megnyitási ünnepe.
- Október 3., 4., Löverseny a nagyvárad gyepen.
- 4. A nagyvárad kath. kör millenniumi ünnepélye.
 - 18. A főreáliskola palotájának fölavatása.

* **Mária névnapját üli meg az anyaszentegyház holnap mint Kisasszony ünnepe után való vasárnapon. A keresztre feszített Megváltó után legjelesebb és leghasznosabb megemlékezést a szeplőtelen Szűz Mária iránt tanúsíthatjuk. Minden istenfélő keresztény megünnepli az ő névnapját és pedig oly tisztelettel mint születése napját. Mert tudunk illik, mit és mennyit köszönhet az emberiség Krisztus Anyjának; azért igyekezzünk megnyerni az ő pártfogását az által, hogy magasztos erényeinek követésével dicsőüljünk az Isten Fiát és a Boldogságos Szűzet, az ő Anyját. Fényesen tündöklő példa Ő előttünk, különösen asszonyaink s hajadonaink előtt legyen az, akik nemüknek legfőnségesebbikét, az Isten által is kiválasztott s kitüntetett Szűzet tisztelik benne.**

* **József főherceg disz doktor.** A budapesti magyar királyi tudomány-egyetem az ezredévi ünnep alkalmából József főherceget tudományos érdemei elismerésül disz doktorrá választotta. Az egyetemi tanács a főherceg számára remek kiviteli és pompás albumba zárt doktori oklevelet készített, melyet az egyetem küldöttsége tegnap nyújtott át a főhercegnek. József főherceg budavári palotájában fogadta a küldöttséget. Dr. Lengyel Béla rektor, a diszoklevél átnyújtásakor beszédet mondott, melyre József főherceg kijelentette, hogy nagy kitüntetésnek veszi az egyetemtől a disz doktori oklevél adományozását és ígérte, hogy mint eddig, úgy ezután is a tudományok művelésére fogja szentelni szabad idejét. Ezután a rektor sorban bemutatta a tanács tagjait, a kikkel a főherceg igen szives hangú beszélgetésbe eredt.

* **Debreczeniek a Mária-pócsi bucsun.** W o l a f k a Nándor dr. vál. püspök és debreczeni kispóspost-plébános vezetése alatt szept. 11-én reggel öt óra után indultak el mintegy nyolczszáz Szűz Mária nevenapjára a Mária-pócsi bucsura. Nemesak Debreczenből, hanem az egész közel vidékről összegyűltek a hívők a zászló alá s öt órakor szentséges mise hallgatás után utnak is indultak. A bucsujárók szombaton délelőtt 11 órakor érkeznek Mária-Pócsra s onnan hétfőn reggel négy órakor indulnak és este 6 órakor érkeznek vissza Debreczenbe.

* **A belga király életveszélyben.** Lipót belga király Brüsszelben szept. 10-én délelőtt komoly életveszélyben forgott. Midőn ugyanis Laekenből az összekötő pályaházhoz hajtattott, a kocsijába fogott lovak elbuktak és kocsija is fölborult. A király a kocsiból csak nagy nehezen tudott kijutni. Neki magának ugyan baja nem esett, szárnységéde azonban jelentékeny sérülést szenvedett.

* **Évforduló.** Ma, szeptember hó 12-én van 213-dik évfordulója annak, hogy a lotharingiai herceg és Szobjeszky János, lengyel király

vitéz hadai megverték a törökök három akkora haderejét Bécs falai alatt, melyet ez utóbbiak ostromoltak. Mária ünnepén Jézus és Mária segítségével hívásával támadtak a keresztények és rövid idő alatt megfutamtották a pogányokat. Ezzel megóvták a Nyugatot a mohamedán rabigától. Ez a fényes, szinte nem várt győzelem volt kiinduló pontja ama diadalmas hadjáratnak, mely Budavár dicső visszafoglalására és Magyarország teljes fölszabadítására vezetett.

* **Búcsú Körözs-Tarjánban.** Biharmegye Körözs-Tarján községében holnap, vasárnap, Mária névnapján templomi ünnep, búcsú lesz: az ünnepélyes szentséges misét V u c s k i c s Gyula dr. theologiai tanár tartja fényes segédlettel, a szentbeszédet P á k Emil, újvárosi káplán s hitoktató mondja. Városunkból és a szomszéd helységekből sok búcsújáró fog menni Körözs-Tarjánba.

* **Három aranykereszt.** Három gyönyörű tárggyal gazdagodott a napokban a budavári Mátyás-templom. Megérkezett ugyanis az a három remekmű aranykereszt, amely oly szépen egészíti ki a templom művészi díszítését. Az első, sötétkék zománczszal futtatott keresztet a főoltárra, a drága kövekkel ékesített Árpád-kori keresztet a Szt. László s az Anjou-kori liliomos, biborzómanézu keresztet a Szent Imre-kápolnában helyezték el.

* **A Csesztivo nevű jótékonyági egyesületnek az elhalalozás folytán megüresedett helyet Tomhäuser Mihályné az elhunyt községi iskolák szolgájának özvegye nyerte el.**

* **Egy piarista alapítványa.** Két hónap előtt temette el Szeged társadalma nagy részvétellel Papp József piarista tanárt. Nemeslelkű idealista tudós volt a boldogult, aki tanári fizetéséből összekapargatott pénzét jótékonycélokra hagyományozta. Az árvaháznak és szegény alapra 1000—1000 koronát hagyományozott.

* **Katholikus nagygyűlés Taborban.** Fényes és nagy jelentőségű katolikus tüntetés színhelye szept. 10-dike óta a csehországi Tabor városa, a hol a cseh katolikusok nagygyűlésre jöttek össze. A gyűlésen résztvettek Riha budweisi püspök, monsignore Jirak, Lenz prépost, Branis tanár, továbbá az arisztokrácia részéről Schwartzberg Károly és Frigyes herczek, Schönborn Károly gróf, Degen gróf és neje stb. Tegnap az előkészítő bizottság tartott ülést, a melyen Branis tanár gyönyörű beszédben kimutatta, hogy Csehország mindig akkor volt a legrendezettebb viszonyok közt, a mikor a katolicizmus mellett buzgólkodott. Tabor város ünnepi díszben van és a lakosság lelkesedéssel üdvözli az érkező vendégeket.

* **Az országos ügyvédgyűlés állandó választmánya által leküldettek hozzám az igazolványok, melyeknek alapján az ügyvédgyűlésen résztvevők az államvasutakon I. és II. osztályban közvetlen alacsonyabb osztályú menetjeggyel utazhatnak.** Leküldte továbbá az utazási és ellátási vállalat prospektusát, mely feltünteti a kedvezményeket, melyekben az utazó részesülhet és végül az ügyvédgyűlés napirendjét. Felkérem tehát azon t. Kartársaimat, kik az országos ügyvédgyűlésen részt venni óhajtanak s a kedvezményekben részesülni kívánnak, hogy f. hó 15-ik napjáig bezárólag engem lakásomon felkeresni sziveskedjenek. *Hlatky* Endre, ügyvédi kamarai elnök.

* **Egy indítvány.** Jókai Mór a magyar közmívelődési egyletek kongresszusa alkalmából egyik lapban így nyilatkozik: »Román szomszédainknak is van közmívelődési célra alakult ligájuk, melynek elnöke Urecchia szenátor. Ezek az urak nagyon keveset szónokolnak, pedig a román nyelv egyike a deklamálásra legalkalmasabb idiomáknak; hanem azt teszik, hogy maguk körül gyűjtenek százezer román hazafit, a kik fejünkint és havonkint egy »leit« (1 korona) fizetnek be az egylet pénztárába. Így azután a román kulturálgának van évenkint egy millió kétszázezer frank jövedelme, a mit céljaira felhasználhat. (Érezzük!) Én tehát azt vé-

leményezném, hogy eleget tettünk már annak a bebizonyítására, hogy nyelvünk mily gazdag szép kifejezésekben, most már nyuljunk a tárczánkba. Célunk nagy, nemes és szent: de munkánk sikeréhez pénz kell.«

* **48-as honvédek nagygyűlése.** Az 1848—49-es honvédegyesületek országos gyűlését holnap délelőtt 10 órakor tartják meg az új városházán Budapesten. A gyűlésre 72 honvédegyesület 160 képviselővel jelenik meg. Az országos kiállítás a honvédegyesületek képviselőin kívül 250 régi honvéd nézi meg. A kiállítás igazgatósága 1000 darab husz krajczáros jegyet bocsátott a honvédek rendelkezésére, azonkívül vasuti jegyeket is kedvezményes árban kapnak. Az arad-csanádi vasut pedig teljesen ingyen szállítja a honvédeket.

* **Nagyvárad orvosok a budapesti kongresszuson.** A nagyvárad orvosegyletnek a napokban tartott gyűlésén hozott határozat szerint; Budapesten a jövő héten tartandó orvosi kongresszuson az egyletet: Dr. K o n r á d Márk, dr. B e r k o v i t s Miklós, dr. B a r ó t h y Ákos, dr. G r o s z Albert és dr. D ö r i Ferencz egyleti tagokat kéri fel.

* **Gyász eset.** Prúnyi Andor 1848—49-diki honvéd, ráczkevei esperes-plébános szeptember 7-én Ráczkeven meghalt. Az elhunyt plébános végig küzdött a szabadságharcot, hol több ütközetben vett részt, tábornokának arczképét pedig élte utolsó pillanatáig ágya fölött tartotta. Negyvenegy évi lelkipásztorokodása alatt mint lelkes hazafit és emberbarát mindenki szerette s a község lakossága felekezeti különbség nélkül nagy részvétellel kísérte örök nyugalomra.

* **Jóváhagyott alapítólevél.** Báró K ö n i g s w a r t e r Herman és neje Blaskovich Melánia kis fiuk elhunyt alkalmából Nagyváradon felállítandó gyermekórház javára »B. Königswarter Sándika« czim alatt 5000 forintos alapítványt tett. Az erről szóló alapító-oklevelet a belügyminiszter jóváhagyta.

* **Drágul a petroleum.** Említettük már minap, hogy az osztrák-magyar petroleum-kartell megkezdte »működését«, ami annyit jelent, hogy emeli a petroleum árát. A kartel immár megállapodott abban, hogy az áremelkedés métermázsánkint egyelőre 50 kr tesz ki. De ez csak »egyelőre« van, mert kilátásba helyezték, hogy már legközelebb még tovább fogják a petroleumot drágítani. Ujabbán megbízható forrásból jelentik, hogy a gyárak, tartva attól, hogy a folytonos áremelések a petroleum-nagykereskedőket tiltakozásra fogják bírni, legujabbán egyezsége léptek nagyobb vásárlóikkal a *vevőközönség közös kizsákmányolása iránt.* Az egyezés szerint a nagykereskedők teljes összegében behajtják a közönségtől az áremelés révén támadt többletet s ezt a többletet utóbb a *gyárakkal felerészben megosztják.* A kormány tétlensége következtében tehát mind czifrában fejlődik a kartelgarázdálkodás.

* **A Kasics-ügy bonyodalmai.** Kasics Péter miniszteri tanácsos dolgában — mint a P. Ll. írja — minisztertanács úgy határozott, hogy Kasics ügyében egy az összes minisztériumok tisztviselőiből összeállított fegyelmi bizottság fog itélkezni.

* **A zeneiskola helyisége.** A nagyvárad zenedelvelők egyesülete által felállítandó zeneiskola jövője már biztosítva van annyira, hogy a beiratkozott tanulók száma mellett a tanítást megkezdhetik. A zeneiskola igazgatósága azon kérelemmel fordult a városhoz, hogy az iskolának megfelelő helyt adjon, mert a hangszeres stb. beszerzése úgy is nagy költséggel terheli a zenedelvelő egyesületet. A leány tanulók részére a nagyteleki-utcai volt polgári iskola épületében két szobát és a fiu növendékek részére az új polgári iskola helyiségében kérnek két termet a zene tanítás céljaira. A termeket csak olyan időben használná a zeneiskola, mikor már a polgári iskolában nincsen tanítás.

* **Halálozás.** Gróf Dégenfeld-Schomburg Gusztáv téglási földbirtokos hosszantartó szenvedés után szept. 10-én elhalálozott. Hatvankét évet élt; főrendiházi tag s 1851-től 1865-ig országos képviselő volt. A gyászban az özv.

gróf Dégenfeld Schomburg Gusztávné, Karcsay Melánia grófnő, valamint gyermekeik kivül részt vesz özv. herceg Odessallhi Gyuláné, Dégenfeld Schomburg Anna grófnő. Tisza Kálmáné, Degonfeld Schomburg Ilona grófnő. báró Podmaniczky Gézáné, Dégenfeld Schomburg Bertha grófnő és gróf Károlyi Tiborné, Dégenfeld Schomburg Emma grófnő.

* **Kinevezett főmérnök.** A nagyvárad városi mérnöki hivatal egyik derék tagja: **O r b á n Ignác** mérnök közelebb megváltik állásától és Temesvárra költözik át. Temesvármegye főispánja ugyanis 1700 forint évi fizetéssel Temesvár városhoz I. osztályú mérnöknek nevezte ki.

* **Vészkiáltás.** A romániai Craiova kétezer lelket és 197 tanköteles gyermeket számláló magyar község katolikus plébánosa nyílt levelet tesz közzé szorongatott állapotukról. Magyar iskolát tartottak fenn eddig, hogy gyermekeik el ne felejték szülőhazájukat, szép magyar anyanyelvüket; fenntartották nélkülözések, áldozatok árán, a Szent László-társulat 240 frtos évi segélye mellett, amihez hozzájárult keserves filléreivel az ottani szegény magyar munkás nép; fenntartották a román iskolatörvény minden szigorúsága dacára az iskolát. És most be kell zárniok ezt az egyetlen magyar iskolát, ha nem tudják olyan felszereléssel, olyan képzettségű tanerőkkel ellátni, a milyeneket a szigorú román törvény kíván. Ehhez pénz kellene — ez pedig nincs. Iskolánk becsukása — ugymond a levél — immiens veszedelem lenne az itteni magyarságra, a fiatalság elfelejtése anyanyelvét a román iskolában, eltörlésük dákóromán eszmékkel és ez biztosítaná azt — mire ugyanis törekednek — az eloláhosodást. A nemeslelkű és hazafias érzésű magyarokhoz fordul végre a levél adományokért való alázatos kérésével.

* **A gazdák s a hadgyakorlatok.** Régi jogosult panasza az gazdáinknak, hogy a tartalékos katonákat épp akkor hívják be a hadgyakorlatra, a mikor a mezőgazdasági munkálatok föideje van s a mikor a legnehezebben lehet nélkülözni a rendelkezésre levő munkásokat. Husz esztendőn át való panaszkodás nem tudott segíteni e bajon, míg most, úgy tetszik, mégis belátják a hadsereg főbb intézőségében, hogy ez a rendszer épp oly igazságtalan, mint káros a gazdaságra. A honvédelmi miniszter ugyanis leiratot intézett több vidéki gazdasági egyesülethez azzal a kérdéssel, hogy mikor lehetne a tartalékos katonákat akképpen behívni, hogy rendes munkájuktól legkevésbé vonassanak el. Ez tehát az első lépés volna az eddigi rendszer megszüntetésére.

* **Gyors postai közlekedés.** Sokan kíváncsiak lehetnek arra, hogy Hajdu-Nánásról mennyi idő alatt érkezik Debreczenbe egy levél vagy levelező lap. Rendes körülmények között elegendő fél nap, volt rá azonban eset, hogy négy év és két hónapra volt szükség. Ezt bizonyítja az a levelezőlap, melyet 1892. év június hó 7-ik napján adtak fel H. Nánáson Kubinyi Lajos volt debreczeni kereskedő címére s a levelezőlapot 1896. szeptember hó 9-ik napján kézbesítette a levélhordó a címzetnek. Egy másik levelezőlapot 1892. június 4-én adtak fel Pozsonyban s 1896. szeptember 9-én kapta meg a címzett. Ez a gyorsaság mintaszerű, valóban utánozhatatlan.

* **Kamatláb-emelések mindenfelé.** A német birodalmi bankot, a mely a héten a leszámítási kamatlábat 4, a lombard kamatlábat pedig 4 és fél, illetve 5 százalékra emelte, most az angol bank is követte, amely a bankkamatlábot 2 és fél százalékra emelte. Ezzel egyidejűleg Bernből is azt sürögnyizik, hogy a svájci kibocsátási bankok a leszámítási kamatlábat 5 százalékra emelték föl.

* **Szőlőszeti ösztöndíj.** A földmivelésügyi miniszter az 1896-7. tanévben Budapesten tartandó felsőbb szőlő és borgazdasági tanfolyamra 10 hallgatót vett föl s az illetőknek egyenkint 600 forint évi, illetőleg 50 forint havi ösztöndíjat engedélyezett. A tanfolyam tartama egy év s november hónap elején kezdődik. Minthogy a tanfolyamra azonban 10 egyénnél több vehető föl ösztöndíjjal, a földmivelésügyi miniszter hajlandó erre a tanfolyamra még több egyént is fölvenni, természetesen azok sorából, a kik a föltételeknek megfelelnek. A tanfolyamra csak oly pályázók vétetnek

föl, a kik: a magyar-óvári gazdasági akadémiát, vagy a hazai gazdasági tanintézetek valamelyikét jelesen végezték, ép és erős testalkattal bírnak s egészségesek és ezt hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják. A fölszerelt folyamodványok mielőbb a földmivelési magyar kir. miniszterhez nyújtan-dók be.]

* **A szabaddíjlövészet első napja.** A nagyvárad polgári lövész-egylet szezonzáró szabad díjlövészetét tegnap kezdték meg. Vigan ropogott a puska a Rhédey-kert és fái közt. Egész nap szép közönség, a lövész-egylet legjobb lövői keresték fel a löpályát, köztük a lövész-egylet főlövész-mestere: *Des Echerolles Kruspér* Sándor. Ugy a verseny körzétáblán, mint a rendes táblákon igen szép lövéseket tettek. A díjlövészetet ma folytatják s vasárnap délebben bankettel fejezik be.

* **A lesülyedt városi tanács.** Furesán járt a városi tanács több fiatal tagja, akik látogatást tettek a színház igazgatójánál. A látogatás napját nem fogják egy hamar elfeledni a fiatal tanács tagok. Az igazgató az ő ismert előzékenységével megmutogatott mindent a színháznál vendégeinek, u. m. a diszleteket, terjedelmes ruhatárát és minden felszerelését, a melyek teljes mértékben megnyerték a szemlélők tetszését. Történt azonban, hogy a tanács legfiatalabb tagjai kissé elmaradtak a társaságtól és a színpadon megállva, elmerültek a színpadok szemlélésében. A mint ott egymás mellett állva, egész lelkükkel odafigyeltek a kifeszített vászonra, egyszerre csak megindul alattuk a föld és ők egy pillanat alatt, még meelőtt eszmélni tudtak volna — gyorsan a föld alá kerültek. A dolog magyarázata igen egyszerű. Éppen a sülyesztőket tisztogatták s munka közben nem ügyeltek rá, hogy van-e valaki a színpadon és a sülyedt működésbe hozták. A megrémült fiatal tanács tagok hiába kapkodtak összevissza; nem tudták végzetüket elkerülni: a föld alá sülyedtek. Oda lenn pokoli sötét és áldáz porszag fogadta őket rokonszenvesen, már mint az a portól és sötétségtől kitelhetik. Egymásba fogózva, hosszas tapogatózás után rábukkantak a lenn foglalatok munkására, a ki elvezette őket a sugó lyukig, a hol őseink ismét szabad levegőre juthattak, akár csak a peleskei nótárius. Itt meg aztán újabb kelezésbe kerültek, mert a lebecsült vasfüggöny és zárt ajtók mögöl nem volt szabadulás semerre. Föl kellett huzatni a nehéz vasfüggönny s a fiatal tanács tagok csak így tudtak menekülni a kínos helyzetből. Egyéb bajuk nem történt. Ne tessék megijedni. Ez az eset nem történt Nagyváradon, hanem Debreczenben.

* **Vesztett ebtől megmárt plébános.** Veszprémmegyében és mindenütt nagy részvétet kelt a vidék egyik jóltevőjének, Polczer Antal hajmáskéri plébánosnak és nővérének Polczer Erzsébetnek balesete. A plébános éppen a templomból jött ki nővérével, midőn egy vesztett eb támadt rájuk s mind a kettőjüket összemarta. A derék egyházi férfit, akinek köszönhető a hajmáskéri templom és iskola ujjáalakítása, nővérével együtt a budapesti Pasteur-intézetbe szállították.

* **Szüreti kilátások.** Ruszton, Margitán és Medgyesen az idén ott, ahol permteztek, olyan bő szüretre van kilátás, a milyen 12 év óta nem volt, hol nem permteztek, ott szüret sem lesz az idén. — Széleskuton, Fehéregyházán, Feketevároson is jó szüretre volt az idén kilátás, de két héttel az előtt nagy köd volt s utána verőfényes nap sütött, s e miatt a szőlők teljesen tönkrementek. A nevezett helyeken tehát az idén nem szüretelnek. — Okán szintén kárt tett a köd, de csak a fekvő szőlőkben, a miket teljesen tönkre tett, de a többi szőlők megmaradtak s pompás szüretre van kilátás.

* **Rendőri hírek. Verekedés a piacon.** P a p A m b r u s n é t tegnap egy Goldberger nevű boltos megtámadta, mert állítólag tőle egy vég kartont 1 forint 50 kr. értékben ellopott. Éktelen verekedést rögtönöztek, persze óriási nagy néző publikum előtt, minek aztán a rendőrség előtt történt meg a folytatása. — **Leforrázott cselédleány.** Nagy riadalom volt tegnap Szent-János-utcán. Sz k o l a y Juliánna cselédleányt, ismeretlen okból, a vele egy udvarban lakó M a x l i Mihályné leforrázta. Volt erre aztán csete-paté, jajgatás átkozódás. Jelentést tettek az esetről a rendőrségi hiva-

tálnál is, hol aztán megindították a vizsgálatot a leforrázott leányzó ügyében. — **Meglopott szomszéd.** Krecz Jánosné, nagyvárad földberlő panaszt emelt a rendőrségnél, hogy szomszédja földéről nagy mennyiségű burgundi répát elhordott s dacára többszöri felszólításának, sem kártérítést nem hajlandó adni, sem abba nem hagyja a burgundi elhordását. — **Elfogott tolvaj.** A napokban, Gyöngyös Lajos törvényszéki bíró jelentést tett a rendőrségnél, hogy a páris patakra nyuló kertjéből, valaki mindennap hordja a gyümölcsöt. Odaállítottak tehát egy rendőrt tegnap éjjel, kinek sikerült aztán megcsipni Mihalovszky Dezső ismert csavargót, ki már 14 éves kora dacára lopásért, csalásért és névalírásért be volt zárva. A reményteljes ifju, — szép jövőre jogosít. — **Libalopás.** K o h n Albertné kismarjai lakos a rendőrségnél libalopást jelentett be. Körülbelül 20 darabot loptak el tőle a napokban s Nagy-Várad felé hozták s az idevaló kofáknál meg is ismert 5 darabot, mit aztán rendőri segítség mellett el is koboztak s visszaszármaztatták kétségbeesett tulajdonosnőjének a kellő óvadék letevése után s most keresik a valódi tolvajt.

Biharmegye közügyei.

Az őszi közgyűlés.

Biharvármegye törvényhatósága a jövő szeptember 16-án délelőtt tartja őszi évnegyedes közgyűlését. A tárgysorozat, mint mindig, pár száz ügyet ölel fel, de azért ezek a dolgok alig fognak valami nagy vonzerőt gyakorolni a bizottsági tagok tulnyomó nagy részére, mert már megszokott dolog, hogy jobban megtelik a megyei székház nagy terme egy-egy szolgabírócska megválasztásánál, mint bármely más, még oly nagy horderejű vármegyei belügy tárgyalásakor. A voksolás a fő, a többi mellékes. Ez alkalommal pedig választás nem lesz.

A szerdai közgyűlésre kétszáznál jóval több tárgy van kitűzve.

A sok közt határoznak a felett is, hogy a vármegye kezelése alatt levő Száraz-féle két ösztöndíjas helyet háromra emeljék fel, mivel az alapítvány annyira gyarapodott, hogy a harmadik ösztöndíj is biztosítva van. Egy-egy ösztöndíj évi 300 forint.

Tárgyalásra kerül gr. Korniss Károly kérése az általa Püspök-Ladánytól Füzesgyarmatig építendő vasút megyei segélyezése iránt; valamint ezzel kapcsolatosan Nagy-Bajom, B.-Udvari és Szerep községek kérvénye a pénzügyminiszterhez, a melyben a fentebb említett vasúthoz való hozzájárulás ellenében az utadók s más hasonló terhek alól kéri magukat felmentetni.

A sok közt betérjeszti az igazoló választmány jelentését a bizottsági tagok választásáról, a bíráló választmány pedig a legtöbb adót fizetők névjegyzékéről; sorra kerül az 1897. évi költségvetés és a pótdíjak magasságának megállapítása; több község átcsoportolása, a nyimonyesdi biz. tag választó kerület székhelyének Kuraczelre áthelyezésének kérdése.

A társörvényhatóságok közül több megküldte s egy vagy más tárgyban az országgyűléshez küldött feliratát, a melyek szintén a közgyűlés zöld asztalára kerülnek. Így Zólyomvármegye felirata az állami anyakönyvek vezetésének egyszerűsítése és Torda-Aranyos vármegyének a földadó beszállítása iránti felterjesztése.

Egyik érdekes tárgya lesz még a közgyűlésnek a nagyszalontai főszolgabíró előterjesztése, a melyben hivatkozva a nagyszalontai szolgabírói hivatal nagy nunka forgalmára, még egy szolgabíró alkalmazását kéri.

Ezekon kívül különféle községi szabályrendeletek és 180 község számadása van felvéve a megyegyűlés tárgysorozatába.

Ülések a vármegyén.

Biharvármegye I. szakosztálya tegnap délelőtt tárgyalta véleményadás céljából a jogi elbírálás alá tartozó mintegy 150 ügyet, a melyek a megyegyűlésen fognak elintéztetni. — Ma, szeptember hó 12-én délelőtt a IV.

szakosztály ülés, míg szeptember 14-én délelőtt a megyei állandó bíráló választmány tartja ülését. Ez utóbbi az igazoló választmány által az 1897. évre összeállított névjegyzék ellen beadott felszólamlásokat tárgyalja.

Epizód a kiállításból.

Czifra, virágos szoknyás, pántlikás haju leányok, legyezobóbitás menyecskék, tányérnyi, esengő-bongó sarkantus legények képezték a násznépet, midőn a mezőkövesdi ifju pár végig ment Budapest utcáin, hogy elmondja egymásnak a törvény szerint a »holtomiglant«. Esketés után az egész násznép elment a városligetbe, hogy megtekintse a kiállítást. Szemük-szajok elállott a jó mezőkövesdieknek a sok látnivalóra s észre sem vették visszatérés közben, hogy a fiatal menyecske elmaradt valahol. Csak mikor hazaértek a kiállítási faluba, akkor látták, hogy nincs az új asszony sehol. Nagy volt az ijedség, keresték, kutatták, nem jöttek nyomára. Este azonban egyszer csak beállt a menyecske egy uri emberrel. Eltévedt szegényke s úgy kellett hazavezetni az ünnepi házba. De az újdonsült férjnek sehogysem ment fejébe a dolog; hiába mentegődött az asszonyka, hiába sirt, rimánkodott, a fiatal férj neki ment:

— Így akard te megcsalni az uradat mindjárt az első nap? Urakkal jössz haza hozzám? — s elverte mindjárt az első nap alaposan.

Néhány szemlélő menyecske irigykedve jegyezte meg:

— Istenem, mennyire szereti!

De azért az ifju pár már is — válni akar.

SZINHÁZ.

Hún utódok.

Örvénylésével a mindennapi kérdéseknek nem tud szakítani időt magának a mai kor fia, hogy lássa a mult történetét s tanulságát erőre váltsa fel. Kevesen nézték végig tegnap Várad Antal erős nyelvezetű történeti szomorujátékát, de azok igazi élvezetet vittek haza. Maga a darab scenikai berendezése remek, a rendezés kitűnő, az előadás gördülékeny s a hozzáírt zene erőteljes, mély hangulat-keltő. S E. Kovács Gyula játszotta Hagent, ezernyi titkos, bűnös, erőszakos, vadézés hangján szólalva meg, hatalmas alakításával megragadva a figyelmet. Klenovits (Csaba) szép organumával hatott, pasztikája pedig a darab nagyszabású jelleméhez méltó, előadása közvetlen volt. Tanulmány és tudás jellemezte karakterisztikus alakítását. Laczó Aranka (Krimhild) mindenben gondos játékkal rászolgált a feltétlen elismerésre, melyet hálátlan szerepkörében vajmi ritkán nyer, Szentgyörgyi félelmetes, igazi Attila volt. Bartos egy hegedős szerepében ragadta el a közönséget. Cserny Berta (Polydora) igyekezett a szerep szellemébe behatolni. Pár szavas mondókáját Fekete Rózsa érzéssel mondotta el. Szathmáry felfogásában helyes, alkotásában jó volt.

Ami hiba volt, azt a stylus szokatlansága idézte elő. Deklamatorim részek nehezen mentek eleinte. sz. d.

Hírek a szinkörből. Malesz a Brigitta ujojere bementetője a szinkörben, Ferrier P. és Mars A. pompás szövegéhez igen kedves zenét irtak Serpette Gaston és Boger Viktor. Kitűnő szerepek lesznek: S. Aldor Juliskának a czimszerep. Hortense — Lányi Editnek, Bretigny Emil — Megyeri igazgatónak, Chamoisel — Vendreinek, Castell-Brillans margus — Kassaynak. A többi főbb szerepeket Forrai Ferké, Várady és Török játsszák. Vasárnap két előadás lesz, d. u. félhelyárral a Goldstein Számi lesz előadva, még a délutáni közönségnek nem lett bemutatva e mulattató bohózat, és miután a legutolsó előadása alkalmával is telt házat eredményezett az igazgatóság jónak látta a közönség e kedvencét délután megismételni. A czimszerepet Megyeri igazgató játsza ismét s a többi szereplő is mind a régi marad. Este a Vörössapka Vidor Pál kedves népszin-

műve kerül színre. A legfőbb szerepeket Szentgyörgyi, Kantai T. Turcsányi Olga Cserny B. Klenovits, Szathmári és Rózsahegyi játsszák.

Igazságszolgáltatás.

Kétszer eladott birtok. Szabó Juonné és Popa Péterné furfangos észszel kisütötték, hogy ők kétszer is eladhatják birtokukat, mely a gálósház 5. sz. tjkbe volt felvéve. Meg is valószínűzték a gondolatot, azzal aztán mit sem törődtek, hogy rájönnek e valaha a dologra vagy sem. Ezért álltak tegnap a törvényszék előtt, mely őket bűnösöknek mondta ki és közokirat hamisítás büntette miatt Szabó Juonnét három havi fogházzal, Popa Péternét pedig hat havi börtönnel sújtotta.

Megverte a csózt. Popa Tógyeriás kurbesti lakos, a tilosba járt s rajtacsipete Fanika Tógyer csózt. Megszólította érte, mivel aztán elérte azt a célt, hogy Popa neki szaladt és csunyán megtánczoltatta, amiért neki szólani mert. Feljelentették az esetet a kir. törvényszékhez, hol aztán a heves vérű Popa Tógyeriást, hatóság elleni erőszak vétségéért három havi fogházra ítélték.

Mért lopott a szobalány? Kissé kényes ügygyel foglalkozott tegnap a kir. törvényszék bünyenyítő osztálya. S. Ignác kereskedő, ugyanis bejelentette nemrég, mert tőle 26 db. fehérműt és négy pár cipőt ellopott. A cselédleány aztán előadta bánmulatos őszinteséggel, hogy mért lopott ő. Szinte pirult halálára a gazda, de ennek dacára mégis elítélték lopásért Szabó Juliánát kilencz havi börtönrre.

Magánlaksértés. Biró Jánost, Szelecsán Tógyert és Boros Istvánt felbujtogatta valaki Varga Erzsébet ellen. A három czinkos borozgatás után be is tért a fiatal menyecskehez, kit csakugyan megakartak verni. Ez azonban hősiiesen elbánt a három legénynyel. Így aztán csak az ablakokban és butorokban tettek kárt, miért is a törvényszék tegnap tartott ülésén a három czimborát magánlaksértés vétségében kimondta és őket egy-egy havi fogházzal sújtotta.

REGENY-CSARNOK.

A forgácskisasszony.

— Elbeszélés. —

Irtá: VALNICSEK BÉLA.

Másnap az öreg plébános, Hamvas Bálint csakugyan felkereste a nővéreket. Bérczyék nagy szívességgel fogadták az öreg urat. Kérdőzködtek a falu helyi viszonyairól, az emberek jószágáról, szóval mindarról, mi a tisztelendő urat érdekelhetette s gyönyörrel hallgatták az ősz papnak lelkes beszédét. Olyan vonzóan, kedvesen beszélt, hogy teljesen lekötötte a két hölgy figyelmét, akik különben nem szívesen beszéltek az ilyen tárgyról. Hanem az egyszer csupa fül voltak s a látogatás végén megígérték, hogy fogják meglátogatni a plébános urat s a templomról sem feledkeznek meg. Hamvas Bálintnak több sem kellett; mikor távozott, benézett még Sanyi barátjához s úgy kidicsérte a kastély urnóit, hogy még. Szerinte csak a szárnyaik hiányzottak, hogy kész angyalok legyenek.

Az erdész és a gyógyszerész családja türelmetlenül várták a tisztelendő urat. Mikor az öreg megérkezett, annyi kérdéssel ostromolták, hogy hamarjában azt sem tudta, melyikre válaszoljon; egyikre sem felelt, beszélt, ahogy jött: a szíve szerint.

A vége az volt, hogy mindnyájan örültek a nővérek megérkezésének s áldották az urat, hogy ilyen jószágos teremtetéseket vezetett a vidékükre. Hanem az erdészleányok egyébre is kíváncsiak voltak. Azt szerették volna tudni, vajjon szépek-e a hölgyek. A plébános úr nem érezte magát illetékesnek ennek megítélésében s azt felelte, hogy szépek, hiszen a fiatalság már maga is szépség.

A kis kíváncsiak nem elégedtek meg e válasszal: Jaj tisztelendő úr, nem azt kérdeztük ám. Hanem, hogy szőkék-e vagy barnák, magasak-e vagy alacsonyok, És a szemek milyenek.

— Magasnak elég magasak. A hajuk is mintha szőke volna, hanem a szemükre bizony nem emlékszem.

Ezzel a válasszal már megelégedtek valamelyest és türelmetlenül várták a napot, melyre látogatásukat megígérték a plébános urnak.

Gyönyörű vasárnapra virradt, mikor a Bérczy nővérek Szent-Györgyre készülődtek. Fölkérték Sanyi bácsit, kisérné el őket a faluba.

Tíz percz mulva megérkeztek Szent-Györgyre. A szentgyörgyiek elsőben nem tudták elképzelni ki lehet az a két dáma Sanyi bácsinál. Hanem a plébánosuk felvilágosította őket s nagy tisztesség-tudással üdvözölték a hölgyeket. Az erdész gyógyszerész szintén fogadásukra siettek s meg az erdész kisasszonyok is kielégítheték kíváncsiságukat. Telőtől-talpig megkritizálták a nővéreket s a végén kisütötték, hogy szépek is, meg izlésesen öltözködnék minden egyszerűség dacára. Még csupán beszélni szerettek volna velük, hogy milyen a hangjuk. Nem affektált-e, vagy vontatott. A mise végével ez a vágyuk is teljesült.

A plébánián találkoztak Mariskával és Idával s a tisztelendő úr bemutatatta nekik az erdész-kisasszonyokat. Etlkát és Örszikét. A nővérek szívessége őket is elbájosította és nem tudták elképzelni, hogy mondhatták ezeket az angyalokat büszkének. Nincs bennük csöpp büszkeség sem. Azt meg se tudták, hogy a Bérczyék büszkesége jobbra a fiatal embereknel lép előtérbe. Ezekkel szemben — legalább a cselcsapjával — nemérdemes egyébként bánni. Nem érdemlik meg.

Mikor a nővérek visszatértek kastélyukba Ida ezeket mondá gazdatiszjtjének: Előre örülök a kedves kirándulásoknak, miket ezekkel a jó emberekkel teszünk majd az erdőre. Ugye gondoskodik majd, hogy kirándulhassunk.

— Bármikor szolgálatukra állok. Csak tessék mindig meghatározni az időt, mindenről gondoskodom.

A kastélyhoz közel voltak már, mikor a gyaloguton Gyulát pillantották meg ő is hazafelé tartott.

— Hol volt Bolgár úr? kérdé Szöghné gazdatiszjtjét.

— A faluban. Minden vasárnap bejár a templomba s utána betegeit látogatja sorra.

— És gyalog megy?

— Nem hosszú az út; husz percz alatt megtesszi.

(Folyt. köv.)

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ¹⁵ éjjel, személyvonat 11 ³⁵ d. e., 2 ²⁵ d. u., 11 ⁰⁴ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹⁵ éjjel, személyvonat 7 ²⁰ reggel, 3 ⁴⁵ d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 2 ³⁰ reggel, 8 ³⁸ regg., személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ⁵⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ³⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskó - Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ⁰⁹ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁵⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.
Püspök- és Felix-fürdő 8 ³⁰ reggel, 4 ¹⁵ d. u., 7 ²⁰ este, 6 ⁴⁰ * reggel 2 ⁰⁵ * d. u. 9 ¹⁰ * este.	Püspök- és Felix-fürdő 10 ¹⁰ d. e., 6 ²⁰ este, 8 ³⁵ este, 8 ¹⁵ * reggel 8 ³⁷ * d. u., 10 ⁵⁴ * este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TÁVIRATOK.

Király a hadgyakorlatokon.

Brysovice, szept. 11. (Saját tud. táv.) Ma, mint a nagy hadgyakorlat befejező napján az összes csapatok részt vettek a színlelt ütközetben. Az idő kedvezett. Ő Felsője kora reggel óta résztvett a gyakorlatokban. A két ellenfél szépen oldotta meg feladatát. A legfőbb hadur meghallgatta a jelentéseket és megelégedését fejezte ki a tapasztaltak fölött; különösen megdicséerte a huszárság és a dzsidások sikeres rohamait.

Nász József főherceg családjában.

Budapest, szept. 11. (Saját tudósítók táv.) A pápa megküldte a dispencziót a rokonai kötetlek alól és így most már Mária Dorottya főhercegnő egybekelésének Fülöp, orleans-i herceggel már semminemű akadályokba sem ütköznek.

A fuzió.

Budapest, szeptember 11. (Saját tud. táv.) A fuzió iránti tárgyalások egyre folynak, de eddig nem vezettek pozitív eredményre; Apponyi Albert gróf távol tartja magát az alkudozásoktól, Szápáry Gyula gróf sem vesz részt bennük; így Horánszky s néhány nemzeti párti képviselő saját szakállára tárgyal a liberális párt megbízottjával, Széll Kálmánnal. A kormánypart kebelében is ellenszenvvel viseltetnek Horánszky ellen, a ki, habár a nemzeti pártnak elnöke, mégis az első mutatott hajlandóságot a saját elnöksége álló pártnak s elveinek föladására. Ilyen elvtagadás, párosulva az elnöki tiszt kötelességeinek megsértésével egyedül állana a parlamentarizmus történetében. Másrésztől a nemzeti párt jó nagy része elítélte Horánszky s társainak tervét, melylyel az egész pártot megbontani igyekeztek; ennél fogva fölszólították Horánszkyt, hogy menten mondjon le a pártelnökségről.

Anyakönyvi kiadások.

Budapest, szeptember 11. (Saját tud. táv.) A képviselőház pénzügyi bizottsága ma tárgyalta a belügyminiszterium költségelirányzata keretében az anyakönyvi kiadásokat. Ezekre 101.118 frttal több van felvéve; úgy hogy a jövő évi több kiadás összesen 878.236 frtot tesz. Ebből 86.000 új anyakönyvvezetők s helyettesek tiszteletdíjára van előirányozva.

Török krach.

Konstantinápoly, szept. 11. Saját tudósítók távirata.) A Dette publique utján nagy aggodalom fogta el a lakosságot a pénzügyi rendtelenségek miatt. A kincstári pénztárak teljesen üresek; attól félnek, hogy a külföldi pénz mind kiszivárog a török fővárosból.

Podmaniczky—Kassics.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. távirata.) A képviselőház holnap ülésében tárgyalják a mentelmi bizottság jelentését Podmaniczky Frigyes báró, orsz. képviselő kiadatása ügyében. Kassics ugyanis pört indított a szabadelvű párt nevezett pártelnöke ellen, ennek ama nyilatkozata miatt, melyet a kormánypart értekezletén tett, midőn becsmérelte Kassicsot. A Ház valószínűleg ki fogja adni b. Podmaniczky Frigyes pártelnököt az ellene indított pörben, miután ez maga kérte kiadatását.

Páros viadal.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. táv.) Veszter, volt nemzeti párti, most kormánypárti képviselő pisztoly-párbajt vívott Skublics nyitramegyei földbirtokossal. A felek sértetlenek marad-

tak. A párbaj oka: személyes sértés, mely oly komoly természetű, hogy párbaj után felek ki sem békültek.

KÖZGAZDASÁG.

Iparosok kongresszusa.

(Folytatás és vége.)

A katonai- és közszállítások ügye.

Gelléri Mór előterjeszti javaslatát, mely főbb pontjaiban így hangzik:

Mondja ki a IV. ipartestületi gyűlés, hogy az állam, a közhatóságok és az állami felügyelet vagy támogatás mellett főnálló közintézetek szükségletei kizárólag a hazai ipar által fedezendők, illetőleg, hogy az e tárgyban kiadott miniszteri rendelet a magyar ipar versenyképességének fejlődése irányában évről-évre kiegészítendő, továbbá a legszigorubbán végrehajtandó, végrehajtása pedig az érdekelt iparos körök által rendszeresen ellenőrzendő.

Különös figyelmet kíván a gyűlés fordítani arra, hogy a közös hadsereg által a szabad versenynek főtartott cikkek szállítása a magyar ipar számára hozzáférhetővé tétessék; — hogy a közös hadsereg és a honvédség ruházati cikkei, a melyekben a hazai kisipar több ízben kétségbevonhatlan jeleit adta kiváló versenyképességének, lehetőleg egészben, egyelőre azonban legalább a kvóta felerészének arányában a magyar kézműipar számára biztosítsanak; — hogy a katonai helyőrségek élelmezése és ellátása tekintetében szintén elsősorban és lehetőleg kizárólag a helyi ipar és termelés vétessék igénybe. A vidéki középítkezéseknél első sorban a helyi ipar vétessék figyelembe. Azokról a közszükségleti cikkekről, melyek egyelőre csakis külföldről szerezhetők be, készítsen a kormány évről-évre jegyzéket, s közölje ezt az összes hazai ipartestületekkel. Végül a közszállítások ügye lehetőleg törvényhozásilag rendezendő s a kereskedelmi miniszterium kebelében külön szállítási osztály szervezendő.

Az előadó javaslatát a nagygyűlés elfogadta.

A vándor ipar és házalás.

Deil Jenő (Kassa) előadó s többek hozzászólása után kimondta a nagygyűlés, hogy a házalás a hazai gyáripar és hazánk háziiparral foglalkozó földnépe érdekében fentartandó ugyan, de megszüntetendő törvényhozási uton annak lehetősége, hogy ezen intézmény a hazai kézműipart és kereskedelmet károsítsa és tönkretegyje.

A fegyencz iparüzés.

Sárkány Ferencz (Budapest), a javaslata az, hogy fegyenczipar törvényhozásilag akként rendeztessék, hogy úgy az állami, valamint a megyei fegyházakban, illetőleg fogházakban csak s oly iparcikkek készíthetessenek, melyek az ország területén nem üzetnek, vagy képesítéshez kötvé nincsenek, vagy a melyek eddig nálunk, mint behozatali cikkek szerepelnek s melyekért tetemes vámot kell befizetnünk a külföldnek.

A munkaközvetítés és a szállók.

Sugár Ignác miskolczi kamarai titkár adta elő a munkaközvetítés általános rendezését a kisipar és pedig úgy a munkaadók, mint a segédszemélyzet érdekében szükségesnek és sürgősnek mondja; a munkaközvetítést az ipartestület feladatának tartja és rendezését az ipartestületek által tartja kiviendőnek.

A betegsegélyző pénztárak.

Horváth János dr. előadó javaslatára a nagygyűlés kimondotta, hogy a betegsegélyezői ügy államosságát kéri.

Az ipartestületek portómentességére

nézve elfogadták a budapesti kádár, esztergályos stb. ipartestület javaslatát, hogy az ipartestületeknek levelezéseikben a portómentesség megadásak nemcsak a hatóságokkal szemben, hanem minden hivatalos funkciójukban való levelezésre nézve.

A sertésvész Biharmegyében.

Közel százezer darab sertést pusztított már el a sertésvész Biharmegyében s még mindig nincs rá kilátás, hogy a közel jövőben a megye területe vészmentes legyen. Egyik községben negyven nap óta egyetlen újabb megbetegedés vagy elhullás sem fordult elő, a másik községben most lép fel a vészély. Van olyan község is, a hol megszűnt a vész és pedig azon egyszerű okból, mert a község területén egyetlen sertés sincs már.

A megyei állatorvosok majd mindig utban vannak és még sincs nagy eredménye fáradságos munkájuknak; nem képesek semmi eredményes működést kifejteni a baj elhárítására, vagy távoltartására.

Nagyvárad környékén a községekben már kevés helyen pusztít az állatjárvány a sertések között. Kis-Ürögdön, Kardón, Nyárlón és Oláh-Apátiban a járvány megszűnt s megtették az intézkedéseket, hogy ezen községek a zárlat alól feloldassanak.

Vargha Lajos megyei állatorvos ellenben Nagy-Bárd községben konstatálta a sertésvész felléptét. A zárlatot elrendelik a községre. Feketető községben is tömegesen fordult elő betegülés; de még nem tudják, hogy a sertésvész lépett-e fel a községben, vagy más betegség pusztít a sertések közt. Vargha Lajos állatorvos ma utazik ki a községbe, a baj okának megállapítása végett.

Katonai lóvásár.

A csász. és kir. közös hadügyminiszterium hozzájárulásával ezennel közhírré tétetik, miszerint a hadsereg lószükségletének fedezése végett a vármegye területén

Nagy-Szalontán, f. évi szept. hó 23-án

Nagyváradon, f. évi szept. hó 25-én

Ér-Mihályfalván, f. évi szept. hó 30-án

Székelyhídon, f. évi október hó 2-án

Komádiban, f. évi október hó 7-én katonai lóvásár fog tartatni.

Ezen vásárlásra egy kiküldött katonai bizottság fog megjelenni, mely az elővezetett lovak közül meg fogja vásárolni mindazokat, melyek katonai czélokra alkalmasoknak és arra nézve megfelelőeknek fognak találatni.

Miután a főczél az, hogy a hadsereg részére minden közvetítés nélkül egyenesen a tenyésztőktől vétessenek meg a lovak, annál fogva figyelmeztetnek a tenyésztők, hogy teljes bizalommal vezessék elő katonai czélokra alkalmas eladó lovaikat és tulsózi árak követelése által a megvételt lehetetlenné ne tegyék, miután mindenestre jobb árakat kaphatnak ezen közvetlen eladás által, mint az esetben, ha lovaikat közvetítők útján juttatják a hadsereghez.

Alkalmas minden szilárd testalkatu, jó mozgást és kitaratást ígérő, tulságos használat által még meg nem rontott s katonai használatot gátló hibával nem bíró 4-egész 7 éves és legalább 158 centiméter magas ló.

A 7 évet már meghaladt lovak semmi esetre sem vétetnek meg, valamint a 158 centiméteren (vagy 15 markon) alóli lovak közül csupán kivételképen vétetnek meg egyes olyan példányok, melyek kiváló jó testalkatuak és kitünő vérrrel bírnak.

A megvett lovak azonnal a helyszínén átvetetnek és készpénzben kifiztetnek.

Az elővezetés helye, a város- illetve községhezán tudható meg.

Terménytőzsde.

Budapest, szeptember 11.

B u z a tavaszra, bácskai	6.81
» tavaszra, északi	6.82
» szeptember-októberre, bácskai	7.11
» szept.-okt.-re északi	7.13
R o z s tavaszra bácskai	6.16
Rozs tavaszra, északi	6.18
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	3.91
» jun.-jul.-ra, északi	3.92

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. szept. 11.

Magyar aranyjáradék 4%	122
Magyar koronajáradék	99.25
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.50

Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — —	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény — —	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény — —	97.—
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön — —	156.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön — —	139.50
Osztrák járadék papírban — — — —	101.75
Osztrák járadék ezüstben — — — —	101.75
Osztrák járadék aranyban — — — —	123.25
Osztrák korona járadék — — — —	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek — — — —	145.50
Osztrák magyar bankrészvény — — — —	955.—
Magyar hitelbank részvény — — — —	407.50
Osztrák hitelintézeti részvény — — — —	872.20
Osztrák-magyar államvasúti részvény — — — —	869.50
20 frankos arany (Napoleonkor) — — — —	9.51
Német birodalmi márka — — — —	58.60
London vista — — — —	119.55
Páris vista — — — —	47.50
20 márkás arany — — — —	11.71

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Ujdonosság!

Szombaton, 1896. szeptember 12-én,
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével
Este 7 órákor rendes helyárrakkal:

Itt először.

BRIGITTA.

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté 7, vége 10 órákor.

Holnap, vasárnap 1896. szeptember hó 13-án,
két előadás.

Délután 4 órákor félhelyárrakkal:

GOLDSTEIN SZÁMI,

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban.

Kezdeté 4 órákor, vége 6-kor.

Este 7 órákor rendes helyárrakkal:

A VÖRÖS SAPKA.

Népszinmű 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

ad. 9623|1896. szám.

Árverés elhalasztás.

Van szerencsém a t. cz. közönséget értesíteni, hogy a Nagyvárad város tulajdonát képező szántóföldek haszonbérbe adására vonatkozólag a folyó évi szeptember hó 14. és következő napjaira kitűzött nyilvános árverés az országos vásár miatt **folyó évi szeptember hó 21-én d. e. 9 órákor** és következő napjain fog megtartatni.

Tudatom továbbá, hogy a városi rendőr-hajduk, tűzoltók és szolgaszemélyzet részére szükséges ruházat szállítása tárgyában a folyó évi szeptember hó 28-adik napjára kitűzött árlejtésnél csakis a városi tanács által elfogadott és a városi gazdasági ügyosztálynál megtekinthető szövetruházzati mintákra tehető és fogadtatnak el ajánlatok.

Nagyváradon, 1896. szeptember hó 9.

190 3—3

Papp János,

gazdasági tanácsnok,
árverelő küldöttségi elnök.

Lapunk számára hirdetések felvétetnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSEK KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGO
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktara. * * * * *

Kitünő minőségű, cégünkkel ellátott aczeltollak.